

metre, regulated by quantity; it consists of a stanza of four lines with eleven *mātrās* in each line (the value of a *mātrā* being a short syllable, and a long syllable equal to two short), viz. each line being composed either of seven *mātrās* and a *Scolius* (— — —), or of a *Dactylus* (— — —), a *Iambus* (— —) and a *Scolius*, or of a *Scolius*, a *Tribrachys* (— — —) and a *Scolius*. E. ईर् with अभि, kṛit aff. अच् (according to several comm. of the *Amarak.*); but the word is probably not of Sanskrit origin.

अभीरणी Tatpur. f. (-णी) A sort of serpent (*Amphisbœna*) (*Nigh. Prak.*). E. ईर् with अभि, kṛit aff. लुट्.

अभीरपत्ति. See अभीरपत्ति.

अभीराजी Tatpur. f. (-जी) The name of a poisonous insect; according to *Sūsruta*, one of the eighteen varieties, the bite of which produces diseases of the vital element *air*. E. (perhaps) अभीर and आजी.

अभीर Tatpur. 1. m. f. n. (-रु:-रु: or रु:-रु) Fearless, undaunted; e. g. *Ṛigv.*: ते वाशीमन्त इष्मिणो अभीरवो विद्रे प्रियस्य मासतस्य धाम्नः; or *Manu*: गुल्मांश्च स्थापयेदाम्नास्तसञ्ज्ञास्मन्ततः । स्थाने युद्धे च कुशलानभीरुनविकारिणः; or *Bhāṭik.*: अहं स्वप्नप्रसादेन तव वन्दारभिः सह । अभीरवसं स्त्रीभिर्भास्वराभिरिहेस्वरः; or in the following specimen of alliteration: भूरिभिर्भारिभिर्भीरैर्भूमारैरभिरैः । भेरीरेभिभिरभ्रभैरभीरुभिरभैरिभाः 'elephants contended with elephants that were numerous, heavy, terrible, immense, roaring, cloud-like and fearless' (*Yates, Essay on alliteration*).

2. m. (-रुः) A (euphemistic) name of Bhairava or Śiva; e. g. अभीरुर्भैरवो भीरुभूतपो योगिनीपतिः (*Vatukabhairavastava*, as quoted by *Rādhāk.*).

3. f. (-रु: or रुः) The name of a plant (*Asparagus racemosus*); according to some, a large variety of it. (So called, because its leaves are firm on account of its numerous roots, or on account of their containing always juice; *Bhāṇij.*: स्थिरपत्रत्वात्; *Rāyam.*: दूरलम्बितवज्रमूलत्वात् । सदारसालयत्वेन स्थिरपत्रत्वादिति तु स्वामी; comp. अभीरपत्री); e. g. *Sūsruta*: अभीरुमिसिसिन्धुत्ववत्सकोशीरपत्तकैः दत्तो वस्तिः सुशीतलः. E. अ neg. and भीरु.

अभीरुच Tatpur. f. (-क्) Probably the same as अभिरुचि q. v. (The word is mentioned by the *Kāśikā* and *Siddh.* as an instance, besides नीरुक्, of the prolongation of the final vowel of the prefix, before the kvip deriv. of रुच्; comp. *Pān.* VI. 3. 116.). E. रुच् with अभि, kṛit aff. क्तिप्.

अभीरुण Tatpur. m. f. n. (-णः-णा-णम्) (ved.) Fearless, undaunted (comp. अभीरु); e. g. *Vājas.*: इदमापः प्रवहतावयं च मलं च यत् । यच्चाभिदुद्रोहानृतं यच्च श्रेष्य अभीरुणम् ('the fearless i. e. the innocent, for it is only the guilty who is in fear'; *Mahidh.*: विभेतीति भीरुभीरुसमभीरुणमनपराधिनमपराधी हि विभेति). E. अ neg. and भीरुण.

अभीरुपत्री Bahuvr. f. (-त्री) The same as अभीरु 3. (*Rāyam.*: कण्डकेनाधुयत्वात्; comp. however अभीरु). E. अभीरु and पच्, fem. aff. डीष्.

[अभील. An error in the Calc. edit. of the *Medini*; see अभील.]

अभीलाप Tatpur. m. (-पः) (ved. Probably.) Talking on a subject, discoursing, eloquence; *Atharv.*: आलापाश्च प्रला-

पाश्चाभीलापलपश्च चे । शरीरं सर्वे प्राविशन्नायुजः प्रयुजो युजः; where अभीलापलपः is either a *Dwandwa*: discoursing and speech in general; or perhaps an irregular intensive formation with the reduplication of the whole radical instead of its first syllable; the masc. चे being accounted for by the preceding masculines. Comp. अभीमोदः. E. लप् with अभि, kṛit aff. घञ्, and the second syllable protracted.

अभीलु Tatpur. m. f. n. (-लु:-लु:-लु) Fearless. E. अ neg. and भीरु, र् being changed to लः. Also अभीलुक. (*Wilson*.)

अभीवर्ग Tatpur. m. (-र्गः) (ved. Probably.) Circumference, circle; e. g. *Atharv.*: मयि चत्वं पर्णमणे मयि धारयताद्वयम् । अहं राष्ट्रस्याभीवर्गे निजो भूयासमुत्तमः; or पुरस्तात्ते नमः कृणम उत्तरादधरादुत । अभीवर्गाद्विषयन्तरिचाय ते नमः (in either instance अभीवर्गे seems to have the meaning of अभितः 'on all sides, everywhere'). E. वृज् with अभि, kṛit aff. घञ्, and the second syllable protracted.

अभीवर्त Tatpur. m. (-र्तः) (ved.) ¹ Being everywhere; e. g. *Ṛigv.*: अभि त्वा विश्वभूतान्यभीवर्तो यथाससि (*Sāy.*: अभितः सर्वत्र वर्तमानो भवसि). ² Approaching, esp. with hostile intent; e. g. *Ṛigv.*: अभीवर्तेन हविषा येनेन्द्रो अभिवावृते । तेनास्मान्ब्रह्मणस्यते ऽभि राधाय वर्तय (*Sāyana*: अभीवर्तेन = अभिगच्छता); or *Atharv.*: अभीवर्तेन मणिना येनेन्द्रो अभिवावृधे । तेना^{००}. Hence the word has become the epithet or name of several *vaidik* verses or hymns which are recited for obtaining victory; *Benfey*, in his valuable Index to the *Sāmaveda*, mentions the following *Sāma*-verses which, in the *Gānas* bear this name: 1. 242 (= I. 3. 1. 5. 10), 2. 25. 26 (= II. 1. 1. 9), or only 2. 25b. 26a (= II. 1. 1. 9. 1b. 2a), 2. 35. 36 (= II. 1. 1. 13), 2. 117 (= II. 1. 2. 20. 1), 2. 161. 162 (= II. 2. 1. 13), 2. 206 (= 2. 2. 9. 1), 2. 214-216 (= II. 2. 2. 12), 2. 272b. 273a (= II. 3. 1. 11. 1b. 2a), 2. 283. 284 (= II. 3. 1. 15), 2. 347b. 348a (= II. 3. 2. 12. 1b. 2a), 2. 429a. 430b (= II. 4. 1. 12. 1b. 2a), 2. 710-713 (= II. 6. 1. 5 and 6), 2. 741-743 (= II. 6. 2. 5), 2. 761. 762 (= II. 6. 2. 12), 2. 771. 772 (= II. 6. 2. 16), 2. 929. 930 (= II. 7. 3. 3), 2. 987. 988 (= II. 8. 1. 8); moreover इन्द्रस्याभीवर्तः or प्रजापतेरभीवर्तः or अभीवर्तस्याङ्गिरसस्य भागम् 1. 236 (= I. 3. 1. 5. 4); जमदग्नेरभीवर्तः 1. 239 (= I. 3. 1. 5. 7) and 2. 771. 772 (see above); वृषस्य ज्ञानस्याभीवर्तः 1. 523 (= I. 6. 1. 4. 1); e. g. *Māṣaka-Kalpa-Sūtr.* (in the chapter on the *Abhijit*): प्र सोम देववीतय इत्यभीवर्तः (i. e. *Sāmav.* 2. 117); or पुनानः सोम धारयेत्यभीवर्तः (i. e. 2. 25); also called *Brahmasāman*; e. g. *Mādh. Jaiminiyany.*: गवामयने ब्रह्मसाम विहितम् । अभीवर्तो ब्रह्मसाम भवति. — It is the name, too, of *Ṛigv.* 10. 174. — In *Vājas.* 14. 23. the name is applied to a *sacrificial brick* (इष्टका), when *Mahidhara* explains अभीवर्त as meaning literally either 'repetition' or 'approaching', the former assuming the sense *stoma*, since the *Sāmaverses* are repeated in a hymn of that description, and the latter the meaning 'year', since the year (i. e. time) approaches all created beings; he holds therefore that the brick is likened in this passage to a hymn or to a year. (The *vaidik glossary* of *Someśvara* explains the word in this manner: अभीवर्तो भूतभेदयातायातनिरूपणे । नानासंसृतिसंख्यानस्वरूपान्नायवर्णने । दिव्येष्टिकात्मनिचयचयने ऽपि प्रकीर्तितः). E. वृत् with अभि, kṛit aff. घञ्; the second vowel being protracted; (this protraction is mentioned in the *Prātiśākhya*s).